

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор

з освітньої діяльності

«24» 08 Оксана КОЛЯДА
2025 р.

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Повна назва дисципліни (державною мовою)	НАУКОВИЙ ТЕКСТ ТА АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ
Спеціальність	С1 Економіка та міжнародні економічні відносини
Освітня програма	Економіка
Рівень освіти	третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
Курс і семестр вивчення	2 курс; 3 семестр
Кількість кредитів ЄКТС	2
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції <u>8</u> год.
	Практичні / семінарські / лабораторні заняття <u>8</u> год.
	Самостійна робота <u>44</u> год.
Вид індивідуального завдання	реферат або мультимедійна презентація; наукова стаття
Форма підсумкового контролю	залік
Матеріали до курсу розміщено на сайті Інтернет-підтримки освітнього процесу	https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=26493
Кафедра/циклова комісія	Міжнародних відносин та політичного консалтингу
Викладач	Кадлубович Тетяна Іванівна
Контактна інформація викладача для консультацій	Електронна пошта: ktanka17@gmail.com
Анотація навчальної дисципліни:	
Мета навчальної дисципліни:	формування у здобувачів ступеня «доктор філософії» комплексу теоретичних знань та практичних навичок щодо концептуальних засад укладання наукових текстів, осмислення структури наукових досліджень, основних моральних та етичних принципів наукової роботи; пропагування практичної цінності і важливості академічної доброчесності.

Мета орієнтована на формування компетентностей	ЗК 5. Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного світогляду з дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності СК 1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей СК 2. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами. СК 4. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.
Очікувані результати навчання	ПРН 6. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефхівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях ПРН 7. Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.

Перелік тем

Змістовий модуль 1. Нормативно-стильові ознаки наукового дискурсу

Тема 1. Науковий текст як форма реалізації наукового стилю мовлення

Поняття мовного стилю. Специфічні ознаки наукового стилю Інформативна, епістемологічна, комунікативна, перформативна, гносеологічна, когнітивна, діалогічна функції наукового стилю. Науковий стиль та мова науки.

Загальна характеристика наукового тексту. Науковий текст як джерело нових знань. Властивості наукового тексту: об'єктивність, точність, ясність, однозначність, логічність, аргументованість, узагальненість змісту, лаконічність викладу. Ознаки наукового тексту: цілісність, зв'язність, лінійність, членованість, завершеність, інформативність. Загальна логіка побудови наукового тексту: формулювання проблеми, висунення гіпотези, орієнтація на нове знання, доцільність і раціональність положень, орієнтація на досягнення дослідницької мети і завдань.

Структура наукового тексту. Композиція наукового тексту. Рубрикація, особливості її застосування.

Тема 2. Мовленнєва специфіка наукового тексту та засоби її формування

Мовні засоби наукового стилю, їх використання при створенні наукового тексту.

Використання наукової лексики та термінології. Термін як диференційна ознака наукового стилю. Поняття про дефініції. Українські електронні термінологічні словники. Особливості економічної термінології.

Фразеологія наукового стилю. Мовні штампи та кліше в науковому стилі.

Фонетичні та графічні особливості. Лексика і фразеологія наукового тексту. Будова слова та способи словотворення в науковому стилі. Морфологічні особливості: іменний характер текстів, специфіка дієслівних форм. Семантико-синтаксична організація наукового стилю: можливості складних (складнопідрядних) речень, простих односкладних речень тощо.

Принципи та способи використання графічних скорочень, символів, таблиць, діаграм у наукових текстах.

Тема 3. Науковий текст – спосіб презентації наукової інформації

Науковий текст – спосіб презентації наукової інформації, результат наукового

дослідження.

Первинні та вторинні наукові тексти, їх мета та сфери застосування. Великі та малі жанри наукового стилю. Наукові тексти за функціональним призначенням. Особливості текстів економічного спрямування.

Академічні наукові тексти та їх основні жанри (стаття, тези, монографія та дисертація). Особливості структури та композиції. Їх роль у презентації наукової інформації та результатів власних досліджень.

Презентація та обговорення результатів досліджень, теоретичних та практичних проблем економіки для різних аудиторій.

Публічна презентація результатів наукового дослідження. Наукова доповідь і науковий виступ як апробація результатів наукового дослідження. Мова і стиль наукових доповідей. Ефективність наукового виступу. Культура усного наукового мовлення. Комп'ютерна презентація наукового виступу. Особливості участі в дискусії.

Змістовий модуль 2. Академічна доброчесність: теоретичні особливості та практична значущість

Тема 4. Академічна доброчесність та кодекс академічної етики

Академічна культура: поняття, функції, складові. Етичний кодекс ученого. Кодекс академічної етики. Академічна доброчесність як міждисциплінарна категорія. Фундаментальні цінності та принципи академічної доброчесності. «Європейський кодекс академічної доброчесності» ('The European Code of Conduct for Research Integrity'). Законодавче забезпечення академічної доброчесності в Україні. Кодекс академічної доброчесності Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна».

Академічна нечесність та методи її запобігання. Типові та нетипові порушення академічної доброчесності та авторських прав. Сутність відповідальності за порушення академічної доброчесності. Основні види академічної відповідальності.

Відкритий доступ до творчих здобутків й розкриття інформації та попередження плагіату. Основні ідеї концепції Відкритого доступу. Підтримка та опозиція до відкритого доступу. Позиція України щодо відкритого доступу. Шляхи та засоби забезпечення відкритого доступу до інформації. Зелений шлях відкритого доступу. Тематичні репозитарії. Урядові репозитарії. Інституційні репозитарії. Агрегаційні репозитарії. Функції репозитаріїв. Переваги розміщення результатів наукових досліджень у відкритому доступі.

Національний репозитарій академічних текстів та академічна доброчесність в Україні. Наукові публікації у провідних наукових виданнях економічного спрямування.

Тема 5. Плагіат і академічний плагіат: причини виникнення та шляхи подолання

Плагіат: причини та передумови виникнення й способи вирішення проблеми. Визначення плагіату. Законодавство України про запобігання плагіату. Навмисний і ненавмисний плагіат. Основні різновиди академічного плагіату: дослівне запозичення текстових фрагментів без оформлення їх як цитат з посиланням на джерело, використання інформації з певного джерела без посилання на нього, перефразування тексту джерела у формі, що є близькою до оригінального тексту, подання як власних робіт, виконаних на замовлення іншими особами. Самоплагіат у науковій діяльності. Фабрикація. Фальсифікація. Різновиди фабрикації та фальсифікації даних

Поняття про свій / чужий текст. Різновиди компресії академічного тексту. Конспектування. Реферування. Тезування. Анотування. Групування джерел. Систематизація матеріалу. Переказ, перефразування, компіляція і плагіат.

Відмінність академічного плагіату й помилок цитування. Коректне цитування та оформлення посилань. Основні правила використання оригінальних текстів, цитування і оформлення посилань. Способи використання даних, ідей, уривків з інших творів у своєму тексті. Вимоги до перефразування тексту джерела в наукових працях. Коректне оформлення перекладу наукових текстів. Резюмування, непряме цитування, пряме або дослівне цитування, використання гіпотез, положень і методик, запозичення формул, ілюстрацій, таблиць та ін.

Обсяг дозволених запозичень.

Тема 6. Право інтелектуальної власності та академічна доброчесність

Авторське право та його об'єкти. Інтелектуальна власність. Правила використання об'єктів інтелектуальної власності. Законодавче забезпечення та міжнародні угоди щодо захисту прав інтелектуальної власності. Законодавство про інтелектуальну власність в Україні.

Рекомендовані джерела:

Нормативно-правові акти:

1. Деякі питання присудження (позбавлення) наукових ступенів. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1197-2021-%D0%BF#Text>
2. Етичний кодекс ученого України [Електронний ресурс]. – 2009. – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09#Text>.
3. Європейська хартія дослідників («The European Charter for Researchers») // <https://ipv.org.ua/wp-content/uploads/2021/05/YEvropeyska-KHartiia-Doslidnykiv.pdf>
4. Європейський кодекс академічної доброчесності (“The European Code of Conduct for Research Integrity”) // <https://allea.org/wp-content/uploads/2024/09/CoC2023-Ukrainian.pdf>
5. Закон України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004) // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
6. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 21, ст.81) // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>
7. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 3, ст.25) // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
8. Закон України «Про освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380) // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
9. Кодекс академічної доброчесності Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна» // https://uu.edu.ua/upload/universitet/normativni_documenti/academic_dobrochesnist/Codex.pdf
10. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних та навчальних роботах у Відкритому міжнародному університеті розвитку людини «Україна» // https://uu.edu.ua/academic_dobrochesnist
11. Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/44-2022-%D0%BF#Text>
12. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань підготовки та атестації науково-педагогічних і наукових кадрів : Постанова КМУ від 03 травня 2024 р. № 507. Урядовий портал. URL : <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennia-zmin-do-deiakykh-postanovkabinetu-ministriv-ukrainy-z-pytan-pidhotovky-ta-atestatsii-t30524>
13. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25 квітня 2019 р. № 2704-VIII. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>

Підручники та навчальні посібники:

1. Академічне письмо : навчальний посібник / укладачі : Т. М. Костирко, С. В. Ларенкова, І. В. Бондар, М. С. Жигалкіна. – Миколаїв : НУК, 2022. – 116 с.
2. Академічне письмо: навч. посібник / Уклад. Ревуцька С.К., Зінченко В.М. Кривий Ріг : , 2019. 130с.
3. Башкір О.І. Академічна доброчесність та інтелектуальна власність: конспект лекцій. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2022. 92 с.
4. Кравець, Лариса В. Стилїстика української мови : навч.-метод. посіб. / Лариса Кравець, Єлизавета Барань ; за ред. Олександра Кордонця. — Ужгород : РІК-У|а Берегове : ЗУІ ім. Ф. Ракоці II, 2022. 147 с.

5. Кулик, Олена Дмитрівна. Методологія й організація фахових досліджень та академічна доброчесність : навч. посіб. [для здобувачів другого рівня вищ. освіти знань 01 "Освіта / Педагогіка", спец. 014 Серед. освіта (Укр. мова і літ.)] / О. Д. Кулик ; Ун-т ім. Г. Сковороди в Переяславі, Ф-т укр. та інозем. філології, Каф. укр. лінгвістики і методики навчання. Переяслав : Домбровська Я. М., 2022. 370 с.
6. Українська мова: офіційно-діловий та науковий стилі : навчальний посібник / автор-укладач Г. В. Гайович. Київ : ІДУ НД ЦЗ, 2024. 228 с.

Допоміжна

1. Варнавська І. В. Специфіка опрацювання текстів наукового стилю економічного спрямування. Витоки педагогічної майстерності: журнал / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. Полтава, 2021. Випуск 27. С. 45-49. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/18309>
2. Мартинюк О. М. Академічне письмо (конспект лекцій): навчально-методичне видання. Луцьк : Вежа, 2021. 48 с.
3. Науковий стиль української мови: Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови. Навчальний посібник з алгоритмічними приписами. – 3-тє вид. перероб. та доп. / Г. С. Онуфрієнко – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 426 с.
4. Основи академічного письма: конспект лекцій для студентів усіх спеціальностей. Уклад.: М.Г.Маковій, О.М.Жовнір, І.Ю.Рєпіна, Л.Ф.Плотникова. Київ-Тернопіль: КНУБА-Ф-ОП Шпак В.Б., 2023. 61 с.
5. Ревуцька С.К., Шапран Д.П., Зінченко В.М. Наукова українська мова [Текст] : конспект лекцій, ступінь магістр / Мво освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, каф. іноземної філології, українознавства та соціальноправових дисциплін. Кривий Ріг. ДонНУЕТ, 2020. 119 с.
6. Стоєв В., Жовнір-Василенко К., Петухова О. Сучасна українська термінологія за професійним спрямуванням економістів. Держава та регіони. Серія: Економіка та бізнес. 2023. № 4(130). URL: <https://doi.org/10.32782/1814-1161/2023-4-186>.
7. Шулінова, Лариса. Стилїстика української мови : навч.-метод. комплекс : [для студентів спец. 035 "Філологія" (спеціалізація 035.09 "Фольклористика") освітнього ступеня "Бакалавр" освітньо проф. програми "Фольклористика, укр. мова і літ. та інозем. мова"] / Лариса Шулінова. Київ : Франко Пак, 2022. 80 с.
8. Як допомогти студентам й аспірантам досліджувати доброчесно? Бюлетень «Академічна доброчесність». Випуск № 27, 2022. URL : <https://www.skeptic.in.ua/wp-content/uploads/Integrity-bulletin-27.pdf>
9. Savory Theodore H. The Language of Science: Its Growth, Character, and Usage. Essential Books, 1953. 184 p.

Рекомендовані курси для поглибленого вивчення дисципліни (неформальна освіта):

1. Школа академічної доброчесності Київського столичного університету імені Бориса Грінченка. URL: <https://kubg.edu.ua/informatsiya/naukovtsyam/naukove-tovarystvo-studentiv-aspirantiv-dokorantiv-i-molodykh-vchenykh/shkola-akademichnoi-dobrochesnosti/417-pro-roiect/6435-shkola-akademichnoi-dobrochesnosti-kyivskoho-universytetu-imeni-borysa-hrinchenka.html>

Система оцінювання результатів навчання:

Результати навчальної діяльності здобувачів освіти оцінюються за 100-бальною шкалою в кожному семестрі окремо. За результатами поточного, модульного та семестрового контролю виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS. Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру. Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки здобувачам освіти, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів. Загальні критерії оцінювання успішності здобувачів освіти, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче. Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на семінарських, практичних, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням

роздрукованих завдань. Реферативні дослідження та есе, які виконує здобувач освіти за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях. Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Накопичування рейтингових балів із навчальної дисципліни:

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ОСВІТИ НА ЗАЛІКУ

Поточне тестування та самостійна робота						Сума	Залік*
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль №2				
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	не більше 70	не більше 30
10	10	10	10	10	10		

T1, T2 ... T6 – теми змістових модулів.

*- залік складається у випадку, коли здобувач освіти не набрав необхідну кількість балів для автоматичного заліку, або ж хоче підвищити свій бал.

Шкала оцінювання результатів навчання:

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
		екзамен	залік		
90 – 100	<i>відмінно</i>	5	<i>зараховано</i>	A	<i>відмінно</i>
82 – 89	<i>добре</i>	4		B	<i>добре (дуже добре)</i>
75 – 81	<i>добре</i>	4		C	<i>добре</i>
64 – 74	<i>задовільно</i>	3		D	<i>задовільно</i>
60 – 63	<i>задовільно</i>	3		E	<i>задовільно (достатньо)</i>
35 – 59	<i>незадовільно</i>	2	<i>не зараховано</i>	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 34	<i>незадовільно</i>	2		F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

Політика курсу:

Політика дотримання академічної доброчесності

Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, списування. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми, відрахування.

Комунікаційна політика

Здобувачі освіти повинні мати активовану пошту. Обов'язком здобувача освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки та відвідування, перегляд інформації у Viber-групі, у розділі сповіщень на платформі Moodle. Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача освіти є робота з дистанційним курсом «НАУКОВИЙ ТЕКСТ ТА АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ». Усі письмові запитання до викладачів стосовно

курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту кафедри.

Політика щодо пропусків занять

Здобувачі освіти мають відвідувати лекційні та практичні (семінарські) заняття. Відсутність на занятті може бути виправдана поважною причиною. Поважними причинами відсутності вважаються: хвороба, участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт чи будь-якому іншому заході, який можна віднести до заходів, що сприяють розвитку здобувачів освіти і поліпшенню іміджу університету (інституту/коледжу). При дистанційній чи змішаній формах організації освітнього процесу відвідуваність занять стає тотожною відвідуваності та активності здобувача освіти (виконанню завдань).

Політика щодо виконання навчальних завдань пізніше встановленого терміну

Здобувачі освіти мають виконувати всі навчальні завдання у встановлені терміни. Здобувач освіти, який не виконав ту чи іншу кількість навчальних завдань вчасно й хоче надолужити прогаяне, може звернутися по допомогу до викладача.

Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач освіти не згоден із оцінюванням його знань, він може оскаржити виставлену викладачем оцінку в установленому порядку.

Бонуси

Здобувачі освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій, отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання / до підсумкової оцінки.

Силабус відповідає змісту ОНП (а саме: відповідність назві дисципліни, кількості кредитів, формі підсумкового контролю, набору компетентностей і результатів навчання), які пройшли процедуру рецензування стейкхолдерами.

Силабус затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин та політичного консалтингу,
протокол від «26» *серпня* 2025 р. № 1.

ПОГОДЖЕНО:
Директор ІПСВ

Тетяна ФЕДОРЕНКО

Завідувач кафедри МВПК

Тетяна КАДЛУБОВИЧ